

Sosem bújtam bőrruhába

(Sztevanovity Zoránnal Jávorszki Béla Szilárd beszélget)

Lassan már hagyomány: Zorán tavasszal turnézni indul. Idén sincs más-ként. Két fellépés között nem csak ennek részleteiről kérdeztük a népszerű előadóművészt.

Idő kell, amíg a dalok beérnek, amíg megszeretik őket, amíg átmennek a köztudatba – magyarázza Zorán. – A mostani körúton a megszokottnál több új nótát éneklek.

– *Az utóbbi években elég stabil kísé-
rőcsapatot sikerült magad köré szerve-
vezni. Holott ebben a zenekarban
több generáció muzsikál együtt, rá-
adásul néhányan – Szabó Tamás, Si-
peki Zoltán, Horváth Kornél – egészen
más zenei világból érkeztek.*

– Mindannyian profi zenészek, egyaránt otthonosan mozognak a különböző műfajokban, jóllehet a szájharmonikás Szabó Tamást sokan valóban a bluesból ismerik, Sipeki Zoltán a keményebb rockvonalból érkezett, Horváth Kornélt pedig inkább jazzmuzikusokkal dolgozott sokat. A látogatás ellenére nem áll olyan messze egymástól a mi zenei világunk, ők ugyanúgy szeretik ezt a fajta zenét, mint én. Ez a kilenc muzikus azonban nem csak zenei, hanem emberi szempontból is csapattá érett össze. Igaz, csak különböző alkalmakra összeálló társulásról van szó, de nyugodt szívvel mondhatom: alig várjuk, hogy együtt turnéra indulhassunk. És az esti koncertek után nem válnak szét útjaink.

– *Presser és Dusán, az elmaradhatatlan szerzőtársak. Ha úgy nézzük, rendre mások dalait éneklek.*

– Jóllehet a szerző általában valóban nem én vagyok, de Presser

és Dusán a közösen eltöltött hosszú együttlét miatt pontosan tudja, hogy milyen zenei és szövegvilág áll közel hozzám. Gyakorlatilag rám szabják a dalokat. Személyes hangú vallomások, érzelmek és hangulatok ezek, amelyek a legteljesebb mértékben azonosak velem.

– *Korábbi lemezeiden egy-egy dal erejéig azért szerzőként is jelen voltál. Most miért nem?*

– Az új lemezre is írtam két dalt, de azok kihullottak a végső rostán. Úgy éreztem, nem elég jók ahhoz, hogy felkerüljenek rá. Éppen a magammal szembeni igényesség diktálta ezt, lassan egy nagylemeznyi saját anyagom fekszik az asztalfiókban.

– *Kurrens albumod felvétele idején az egyik, később Több mint fél-száz év címmel megjelent dal összes munkafázisát feltetted a saját honlapodra. Honnan e különös ötlet?*

– Sokan sokszor találgatták már, hogyan születnek ezek a dalok, Ezért tettem fel a hangszerelés különböző fázisait. Ezeket bárki bármikor meghallgathatta, és így egy új dal születését nyomon követhette. Büszkén mondhatom: több tízezren voltak rá kíváncsiak, Kanadától Szingapúrig, nagy valószínűséggel az ott élő magyarok.

– *Harmincöt éve vagy a pályán, huszonkét éve szólista. Életműved legfontosabb jellemzője talán az állandóság. Több mint két évtizede képviseled azt stílust, amely már akkor, 1976-ban sem számított divatosnak. Ez lenne a siker titka?*

– A titok – ha egyáltalán van ilyen – talán abban rejlik, hogy igazán sosem akartam más lenni, mint amilyen va-

gyok. Nem játszottam el tőlem idegen szerepeket, nem bújtam bőrruhába, nem vettem fel baseball-sapkát, nem akartam a világot naponta megváltani, az éppen aktuális tinilányok bálványa lenni.

– *Azt mondod, önmagad adod. Holott az öcséd, Dusán is azt írta: jó lenne, ha tudná, milyen ember a bátyja.*

– Valamennyien ezerarcúak vagyunk, hogy ebből ki mit vesz észre, kit melyik oldalunk ragadja meg, egyénenként változó. Egy dolog azonban biztos: nagyon kevesek lehetnek azok, akik félreismertek. Ha több arcom is van, azért még mindegyik én vagyok.

– *Dusán azt is mondta: tudatos sikercsináló vagy. Hozzá még egocentrikus is.*

– Sok mindenben vagyok tudatos, ez igaz, de rengeteg döntést bízok az ösztöneimre. Az intuíció sokszor sokkal megbízhatóbb, mint a racionalitás. Hogy egocentrikus is lennék? Nem tudom. Valahol minden művész az egy kicsit. Ha valaki színpadra áll, már eleve szorult bele egyfajta exhibicionizmus. Anélkül nem megy. Aki mást mond, hazudik. Legfeljebb annak mértéke lehet változó.

– *Feltétlen tiszteletre méltó, ahogy habitusodban, zenei világodban húsz éve következetesen önmagad vagy. Ugyanakkor például szemüveget csak pár éve hordasz, holott legalább tizenöt évvel korábban szükséged lett volna rá. Ezen a területen miért nem vállalod önmagad?*

– Az ember gyarló, én sem vagyok kivétel. A szemüveg felvétele mindenestre komoly imázsváltást jelentett. Nem attól féltem ugyan, hogy emiatt sokan elfordulnak tőlem, de mégis halogattam a dolgot. Akárcsak a magánéletben. Amikor azonban a koncertek közben kezdtem rosszul látni, hogy kiknek játszom, felvettem a szemüveget. Egyébként szerintem nem túl szerencsés szembe állítani a szakmai következeteséget és az emberi gyengeségeket. Mint tudjuk, e kettő elég jól megfér egymással.

– *És ez a végtelen nyugalom? A plakátokon és lemezborítókön az a végtelen szomorú tekintet? Ismerőseid mondják: alapvetően vidám alkat vagy, ha pedig úgy jön ki a lépés, könnyen felcsattansz.*

– Ami a „végtelen nyugalmat” illeti, alapvetően tényleg nyugodt alkat vagyok, és ez szerintem nem áll ellentétben a hirtelen felcsattanással. Ami pedig azt a bizonyos tekintetet illeti, megint csak nem mondhatok mást: az is én vagyok. És sajnos nagyon is megvolt rá az okom. Az pedig, hogy éppen ez a fotó került a lemezborítóra és a plakátokra, azért van, mert úgy éreztem, a mostani életemre ez a hangulat a legjellemzőbb, és ezt nem akartam eltitkolni még a nyilvánosság előtt sem.

(Tizenhat évvel ezelőtti beszélgetés rövidített változata Jávorszky Béla Szilárd honlapjáról)